

**MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE MUZICĂ BUCUREȘTI**

**REZUMAT TEZĂ DE DOCTORAT
AVATARURILE GENULUI DE SONATĂ ÎN
REPERTORIUL CAMERAL ROMÂNESC PENTRU
FLAUT ȘI PIAN**

Coordonator științific:

Prof. univ. dr. habil Ionuț Bogdan Ștefănescu

Doctorand:

Lorena Palade (căs. Atomei)

REZUMAT

Demersul meu doctoral analizează traseul pe care genul de sonată îl parcurge de-a lungul unui secol de muzică modernă românească în cadrul repertoriului pentru flaut și pian. Consider că această cercetare, cu titlul *Avatarurile genului sonatei în repertoriul cameral românesc pentru flaut și pian*, reprezintă o încununare a experienței personale de studiu, formată sub îndrumarea domnului prof. univ. dr. Ionuț Bogdan Ștefănescu.

În acești ani am avut ocazia să ascult și să interpretez diverse sonate românești, atât solo, cât și cu acompaniament de pian, decodificând sensul imaginilor muzicale din spatele limbajului folosit. A fost o provocare să dezleg complexitatea fiecărei sonate abordate prin intermediul unei analize formale cuprinzătoare, apoi să propun soluții interpretative și tehnice.

Structurată în trei capitole, (Capitolul I – *Aspecte generale ale genului de sonată în cadrul repertoriului de sorginte europeană pentru flaut și pian din secolul XX*; Capitolul II – *Direcția tradiționalistă greșită pe un limbaj modal de inspirație folclorică*; Capitolul III – *Direcția novatoare: limbaje componistice asimilate în funcție de cerințele estetice ale momentului coroborate cu tehnicile extinse de cântat la flaut*), teza urmărește analiza detaliată a structurii și formei fiecărei sonate, încercând să încadreze acest repertoriu în cadrul cultural și estetic al limbajului muzical european.

În capitolul prim, intitulat „*Aspecte generale ale genului sonatei în repertoriul european de flaut și pian al secolului al XX-lea*”, am oferit o prezentare concisă a *Sonatelor și Sonatinelor*, dedicate cuplului flaut-pian de către compozitorii europeni ai secolului al XX-lea. În urma analizei limbajelor muzicale utilizate, am evidențiat direcțiile estetice urmărite, reliefând preferințele compozitorilor pentru exploatarea calităților timbrale. Această abordare a fost indispensabilă, deoarece mi-a oferit răspunsuri pe care le căutam pentru a încadra limbajele muzicale ale compozitorilor români în contextul muzicii europene. În plus, bogăția estetică care înglobează cele 27 de compoziții din secolul XX demonstrează diversitatea acestor opusuri, caracterizate prin excentricitate și provocări tehnice. Acest repertoriu a depășit continuu granițele excelenței și, prin extensie, a provocat artiștii în căutarea unor noi sensuri interpretative. În plus, o analiză amănunțită a acestor lucrări a facilitat integrarea *Sonatelor* românești în repertoriul global, lucru posibil întrucât compozitorii români au îmbrățișat direcțiile estetice susținute de școlile europene și, în plus, au îmbogățit peisajul muzical cu noi texturi timbrale inspirate din muzica tradițională, o sursă abundentă de material creativ filtrat prin perspectivele individuale.

Capitolul II al tezei, intitulat „*Direcția tradiționalistă grefată pe un limbaj modal de inspirație folclorică*”, explorează expresivitatea limbajului modal românesc combinat cu estetica muzicală occidentală a secolului al XX-lea, în creația compozitorilor Stan Golestan, Constantin Silvestri, Sigismund Toduță, Tudor Ciortea, Cornel Țăranu și Carmen Petra Basacopol.

Sonatina pentru flaut și pian de Stan Golestan prezintă un cadru meticulos structurat, care cuprinde patru mișcări distincte, fiecare având propriul său caracter unic (*Allegretto semplice, Perpetuum Mobile, Adagietto, Rondo final*). În cadrul acestei compoziții se desfășoară o bogată narațiune muzicală, îmbinând perfect influențele muzicii impresioniste cu elemente atent integrate, derivate din folclorul tradițional românesc. Această amalgamare de idei muzicale diverse prezintă adesea contraste puternice, ocazional îmbinându-se armonios sau negându-se cu pricepere, introducând astfel dimensiuni sonore captivante. Din punct de vedere interpretativ, această piesă oferă o gamă extinsă de emoții, calități sonore, variații ritmice și necesită o înțelegere a tehnicilor compoziționale predominante în prima jumătate a secolului XX. Este esențial pentru orice flautist care dorește să studieze această compoziție să posede cunoștințe profunde atât despre muzica impresionistă, cât și despre stilurile vocale distincte, întâlnite în muzica tradițională românească, precum *parlando-rubato* sau *giusto-silabic*.

Sonata pentru flaut și pian op. 23 nr. 2 de Constantin Silvestri se remarcă în pleiada sonatelor pentru flaut și pian prin asocierea elementelor expresioniste, ritmurilor complicate și măsurilor neconvenționale, toate țesute împreună printr-o tehnică variațională remarcabilă. Natura sa în continuă schimbare oferă numeroase oportunități de explorare și dezvăluire expresivă. Căutarea sensului muzical, dorința de a identifica soluții interpretative unice și neașteptate și crearea de concepte inovatoare, care transcend tiparele tradiționale, pot duce la descoperirea de noi dimensiuni în interiorul muzicii în sine, care demonstrează o desăvârșită tehnică de compoziție. Combinația dintre elementele meditative și dinamice, diferitele tehnici de articulare, schimbările bruște de tempo și revenirea cu obstinație a pulsațiilor contribuie la flexibilitatea generală a discursului muzical într-un cadru atent structurat. Multitudinea de intenții muzicale, relația tonală echilibrată dintre flaut și pian, natura evolutivă a muzicii și ideile muzicale contrastante nu pot fi transmise eficient decât printr-o colaborare meticulos planificată și coordonată între cei doi interpreți.

Sonata pentru flaut și pian de Sigismund Toduță, formată din trei mișcări – *Allegro, Tenero, Allegro con brio* –, surprinde prin stările de spirit schimbătoare și prin contrastele frecvente de tempo, ritm și dinamică. Opusul combină elemente ale muzicii tradiționale

transilvănene cu o tehnică de compoziție influențată de Bach și exprimată printr-un limbaj tonal-modal asociat în mod obișnuit cu muzica cultă de la începutul secolului XX. De-a lungul piesei, flautul preia diverse roluri simbolice în cadrul structurii generale. Compoziția muzicală urmează o traiectorie specifică de la primul până la ultimul sunet, îmbogățită cu elemente neașteptate și complexități semantice profunde. Fiecare gest muzical aduce noi semnificații, necesitând o abordare atentă și profundă din partea interpreților. În esență, această lucrare poate fi văzută ca o portretizare muzicală descriptivă a unei vieți idilice la sat, identificată din ce în ce mai rar în timpurile moderne.

Sonata pentru flaut și pian de Tudor Ciortea cuprinde trei părți: *Allegro ma non troppo* pentru prima parte, *Andante sostenuto* pentru a doua parte și *Allegro vivace, ma tempo giusto* pentru a treia parte. Pe parcursul lucrării, compozitorul folosește cu pricepere limbajul muzicii populare, alternând între imagini vii și stări de visare. Această calitate vizuală este obținută prin utilizarea inovatoare a armoniei și ritmului, dând muzicii o notă modernă. Datorită explorării în profunzimea muzicii tradiționale românești, *Sonata* este o capodoperă în repertoriul flautiștilor. Culoarea vibrantă și esența sa autentică, derivate dintr-o introspecție profundă a muzicii tradiționale, creează o experiență surprinzătoare și plină de viață, grație mijloacelor imaginative de expresie folosite de compozitor.

Sonata pentru flaut și pian de Cornel Țăranu reprezintă o compoziție inovatoare, constând în două mișcări distincte care juxtapun stiluri muzicale contrastante. În prima parte, compozitorul îmbină perfect structura strictă a formei sonatei cu natura expresivă și nerestricționată a muzicii tradiționale românești de tip *parlando-rubato*. A doua mișcare utilizează în mod specific elemente contrapunctice și combină inteligent tehnici de variație continuă cu elemente punctualiste. Natura plurivalentă și nuanțată a acestei lucrări provine din interacțiunea complicată și fuziunea lumilor muzicale contrastante, realizate cu pricepere prin măiestria compozițională a lui Cornel Țăranu. Cu toate acestea, rămâne responsabilitatea interpreților să dezvăluie complexitățile acestui opus, explorând diversele sale posibilități timbrale și dezvăluind semnificațiile ascunse prezente în universul său muzical complex, care integrează perfect elementele limbajului muzical tradițional cu o mentalitate modernă și sofisticată, caracteristică anilor 1960 nu numai prin rafinament și complexitate, cu orientări stilistice contrastante, ci și prin crearea unei structuri muzicale coezive și armonioase, care introduce un nou tărâm sonor prin combinația timbrală dintre cele două instrumente.

Sonata pentru flaut și pian nr. 2 de Sigismund Toduță, prezintă un discurs muzical complex și în continuă transformare, dezvăluind profunzimi expresive neașteptate. Structurată în trei mișcări distincte: *Egloga*, *Toccata-quasi una fuga* și *Threnia*, lucrarea îmbogățește

colecția de sonate românești dedicate duo-ului flaut-pian, oferind un amestec magistral de virtuozitate și delicatețe. Opusul este particularizat prin diferențele incontestabile între cele trei părți, care ar trebui să se reflecte în interpretarea muzicienilor. Pentru a realiza acest lucru, ambii instrumentiști trebuie să posede o înțelegere clară a formei și structurii armonice. Acest proces de introspecție servește drept fundament pentru o concepție interpretativă valoroasă, care transmite în mod eficient natura imaginativă și extravagantă a discursului muzical, în abordări instrumentale virtuoziste. Compoziția pune în valoare atât latura virtuoasă a instrumentelor, cât și sensibilitatea profundă de care sunt capabile, obținute prin utilizarea tehnicilor clasice de compoziție pe care Sigismund Toduță le folosește cu multă pricepere. Mai mult, Toduță combină aceste tehnici cu propriul său limbaj modal.

Piccola Sonata op. 105 de Carmen Petra Basacopol, explorează posibilități sonore unice și inovatoare care nu se găsesc în mod obișnuit în alte sonate pentru flaut și pian din repertoriul muzical național. Este structurată în două mișcări contrastante, prima mișcare fiind: *Andante semplice-molto rubato*, iar a doua mișcare: *Allegro con spirito*. Compoziția nu numai că demonstrează o structură armonică bine definită, influențată de *Clasicism*, dar propune și un limbaj muzical distinct care cuprinde diverse provocări interpretative și tehnice. Aceste provocări reflectă pasiunea compozitorului pentru stilul neoclasic, combinând timbruri eterice și armonii rafinate cu expresiile unice ale folclorului românesc și ale muzicii pentru copii. *Piccola Sonata* se remarcă și prin utilizarea flautului *alto*, promovând o calitate timbrală unică.

Începând cu a doua jumătate a secolului XX, compozitorii români au identificat noi sonorități ale muzicii contemporane, permițând flautului să exploreze o multitudine de transformări timbrale. Astfel, în Capitolul III, intitulat „*Direcția novatoare: limbaje componistice asimilate în funcție de cerințele estetice ale momentului coroborate cu tehnicile extinse de cântat la flaut*”, am evidențiat, prin cele cinci sonate analizate, tonurile captivante și pline de imaginație ale noilor abordări componistice eclatante, însoțite uneori de gesturi teatrale, integrate în linia teatrului instrumental. Compozitori de primă mână precum Dan Constantinescu, Sorin Lerescu, Cristian Lolea, Adrian Pop și Cornel Țăranu au creat compoziții de impact pentru duo-ul flaut-pian.

Multe dintre tehnicile noi de cântat provin din practicile tradiționale. Cu acest accent pe metamorfozarea timbralităților, compozitorii români și-au aprofundat explorarea introspecției, rafinând și stilizând straturile culturale arhaice. Elasticitatea timpului, acordarea tempoului la pulsul interpretului, emisia sunetului flautului împreună cu vocea în ison sau la intervale diferite, cu mers în paralel sau în cotramelodie, sunetul eolian, *frullato*-ul, efectele de glotă

sau din gât, diferitele tipuri de *vibrato*, *whistle-ton*, *bisbiglindo*, armonice și multifonice, percuția limbii (*tongue-ram*, *slap-tongue*) sau percuția clapelor sunt elemente definatorii de expresie într-un context, de multe ori, al formei concise de sonată, prelucrată la maximum, particularizând creația românească în peisajul muzical universal. Aceste elemente contribuie la expresia distinctivă care se regăsește în structura concisă a genului de sonată, evidențiind contribuțiile unice ale școlii românești de compoziție în peisajul muzical mai larg.

Având în vedere raritatea lucrărilor seriale dedicate în mod special flautului, *Sonata pentru flaut și pian op. 20* compusă de Dan Constantinescu, are o mare importanță în repertoriul muzicii de cameră, întruchipând un nou început în domeniul muzicii de cameră românești. Introducerea unui limbaj muzical distinct de tradiția clasică oferă flautiștilor o oportunitate neprețuită de a explora și de a dobândi o expresie artistică unică. În cadrul opusului, compozitorul stabilește cu succes o legătură inedită între flaut și pian, evidentă în cele trei secțiuni distincte care constituie această lucrare monopartită. Muzica rezultată prezintă o diversitate remarcabilă de variații și complexitate. Opusul se remarcă prin utilizarea inovatoare a flautului, exploatând calitățile sale timbrale prin utilizarea tehnicilor extinse precum *frullato* și *glissando*. În plus, cadrul temporal al compoziției, caracterizat de *rubato* ocazional și de ritmuri în continuă schimbare, reflectă preocupările compozitorilor români din a doua jumătate a secolului al XX-lea.

Sonata pentru flaut și pian op. 9 de Sorin Lerescu este realizată într-o singură mișcare. Pe parcursul piesei, muzicienii experimentează momente de exuberanță și energie, precum și pasaje care evocă mister sau o atmosferă pastorală. Dialogul dintre cele două instrumente este deosebit de intens, ambele jucând un rol la fel de important în expunerea sonoră, îmbinându-și perfect rezonanțele pentru a crea o tapiserie bogată de culori timbrale. Piesa încorporează, de asemenea, ritmuri complexe și armonii sofisticate, rezultând o compoziție inovatoare. Pasiunea compozitorului pentru utilizarea modalismului liber este evidentă, deoarece explorează, variază și transformă cu pricepere această tehnică pentru a obține sonorități unice și captivante. Jocul servește drept fundație pentru toate stările pe care le conține discursul muzical. Ca rezultat, sincronizarea și adoptarea unor moduri unitare de interpretare sunt elemente cruciale în dezvoltarea unui cadru interpretativ coerent. Concomitent, cei doi instrumentiști poartă responsabilitatea de a-și asuma roluri distincte în prezentarea sonoră. Flautistul întruchipează un personaj plin de vioiciune, uneori evaziv și chiar efemer, care caută constant căi de transformare. În schimb, pianistul își menține pragmatismul, stabilitatea și echilibrul în interpretarea sa.

Sonata pentru flaut și pian de Cristian Lolea este considerată o lucrare semnificativă în literatura muzicală românească. Prezintă un limbaj muzical complicat care subliniază și îmbunătățește tehnicile extinse ale flautului. Compoziția combină disonanțe rafinate, gesturi muzicale pline de virtuozitate tehnică și timbrală, fixată pe ritmuri *aksace*. Aceste elemente creează o sonoritate captivantă de jocuri timbrale și demonstrații tehnice, intercalate cu momente de suspans, liniște și schimbări subtile de ton. Sonata introduce o gamă fără precedent de tehnici extinse care relevează o multitudine de emoții, imagini și preocupări, rezultând sonorități captivante și atrăgătoare. Ambii instrumentiști trebuie să navigheze prin numeroase stări muzicale, care le vor testa abilitățile. În consecință, abordarea trebuie să fie creativă și concentrată pe dezvăluirea propriului simț artistic, deoarece discursul muzical oferă o libertate infinită pentru interpretări interesante, care trebuie să țină cont de intențiile vizionare ale compozitorului.

Aana pentru flaut și pian creată de Adrian Pop, deschide noi orizonturi atât în ceea ce privește conceptualizarea și construcția formei de sonată, cât și în explorarea posibilităților timbrale. Titlul acestei sonate a fost ales în mod deliberat de compozitor pentru a crea o lume fantastică în care cei doi instrumentiști să poată explora o zonă imaginativă captivantă. Compoziția prezintă un discurs muzical plin de semnificații neașteptate, în care sunt îmbinate cu pricepere momente de improvizație cu secțiuni riguroase. Structura opusului este susținută de atenția meticuloasă a compozitorului față de dezvoltarea motivică, atât din punct de vedere al progresiei melodico-armonice, cât și al interconexiunilor dintre teme. Utilizarea unor tehnici extinse, cum ar fi *frullato*, *wind sound*, *glissando*, *harmonics*, împreună cu includerea texturilor polifonice imitative, ritmurilor asimetrice, combinațiilor agogice și elementelor surprinzătoare ale teatrului instrumental, contribuie la crearea unui tablou muzical în care cele două instrumente creează un spectacol excentric și captivant, plin de întorsături neașteptate.

Lucrarea care încheie acest periplu analitic este și cea mai recentă compoziție din literatura românească de gen. *Sonata Goldberg* de Cornel Țăranu prezintă un peisaj sonor proaspăt și vibrant, dar în același timp arhaic, care amintește de epoca barocului, prin cele două mișcări – fiecare purtând titluri originale (I. *Ohne Goldberg*, II. *Mit Goldberg*). Compozitorul uimește, în prima mișcare, prin utilizarea flautului bas și a tehnicilor extinse. A doua mișcare include citări ale muzicii lui Bach, introducând fără efort, în context actualizat, fragmente din îndrăgitele *Variațiuni Goldberg*. Gândirea construcției îmbracă o formă ciclică, în care elementele care amintesc de monumentală lucrare a lui Bach pot fi chiar depășite de expresii muzicale contemporane, subliniind valoarea surselor de inspirație cu un benefic și profund impact asupra esteticii contemporane.

În concluzie, studiul meu a parcurs peisajul componistic românesc dedicat genului de sonată în cadrul repertoriului pentru flaut și pian. Demersul doctoral mi-a dezvăluit astfel limbajul complex și evident particularizat al creației românești și mi-a permis să îmi sublimiez propriile emoții, prin asumarea și modelarea anumitor structuri conceptuale trecute prin filtrul personal.

Repertoriul analizat prezintă caracteristicile distincte ale culturii naționale prin combinarea, adaptarea și rafinarea folclorului românesc, atât în direcția tradiționalistă, cât și în paradigma limbajelor inovatoare. De asemenea, compendiul sonatelor revelează posibilitățile timbrale și tehnice ale duo-ului flaut-pian, printr-o gamă largă de soluții interpretative care decurg din înțelegerea profundă și decantarea complexității folclorului nostru inegalabil. În plus, demersul meu doctoral pledează pentru interpretarea acestui tip de repertoriu și încearcă să demonstreze valoarea unei viziuni asumate prin travaliul analitic.

Bibliografie

Cărți

- ANGHEL, Irinel** *Orientări, direcții, curente ale muzicii românești din a doua jumătate a secolului 20*, București, Ed. Muzicală, 1997
- ARTAUD, Pierre-Yves** *La Flûte*, Ed. Latte's, Paris, 1984
- BASTIDE, Henri de la** *Patru călătorii în lumea civilizațiilor*, Ed. Meridiane, 1994
- BENTOIU, Pascal** *Deschideri spre lumea muzicii*, București, Ed. Eminescu, 1973
- BENTOIU, Pascal** *Gândirea muzicală*, București, Ed. Muzicală, 1975
- BERGER, Wilhelm Georg** *Dimensiuni modale*, București, Ed. Muzicală, 1979
- BERGER, Wilhelm Georg** *Ghid de muzică simfonică, modernă-contemporană*, vol. IV și vol. V, București, Ed. Muzicală, 1976-1977
- BERNSTEIN, Leonard** *Cum să înțelegem muzica*, București, Ed. Muzicală, 1982
- BRATIN, Jack** *Calendarul muzicii universale*, București, Ed. Muzicală a Compozitorilor din România, 1966
- BRÂNCUȘI, Petre** *Istoria muzicii românești*, București, Ed. Muzicală a Compozitorilor din România, 1969
- BRÂNDUȘ, Nicolae** *Interferențe*, București, Ed. Muzicală, 1984
- BRUMARU, Liviu / PETRESCU, Hrisanta** *Istoria muzicii și formele muzicale*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1981
- BUCIU, Dan** *Elemente de scriitură modală*, București, Ed. Muzicală, 1984
- CARSE, Adam** *Musical Wind Instruments*, Da Capo Press, New York, 1975
- CHAILLEY, Jacques** *40.000 de ani de muzică*, București, Ed. Muzicală U.C.M.R., 1967
- CONSTANTINESCU, Grigore / BOGA, Irina** *O călătorie prin istoria muzicii*, București, Ed. Didactică și Pedagogică, 2007
- COSMA, Octavian Lazăr** *Hronicul muzicii românești*, volumele I-IX, București, Ed. Muzicală, 1973-1991
- COSMA, Octavian** *Universul muzicii românești*. Uniunea Compozitorilor și

- Lazăr** Muzicologilor din România, 1920-1995, București, Ed. Muzicală, 1995
- CRAINIC BOTEZ, Adriana** *Arta formei*, București, Ed. Orator, 1993
- DEBOST, Michel** *The simple flute*, Oxford University Press, 2002
- DEDIU, Dan** *Radicalizare și Guerrille*, București, Ed. Muzicală, 2004
- DONOSE, Vasile** *Imaginarul real*, Ed. Muzicală, București, 2004
- ELIADE, Mircea** *Aspecte ale mitului*, București, Ed. Univers, 1978
- ELIADE, Mircea** *Sacrul și profanul*, București, Ed. Humanitas, 1992
- FIRCA, Clemensa Liliana** *Modernitate și avangardă-Muzica ante și interbelică a secolului XX (1900-1940)*, București, Ed. Fundației Culturale Române, 2002
- GALWAY, James** *Flute, Kahn & Averill*, 1990
- GALWAY, James** *The Man with the Golden Flute*, John Wiley & Sons, Inc, 2009
- GIULEANU, Victor** *Vol.I Teoria Ritmului*, Ed. Muzicală, București, 1968
- GOLDRON, Romain** *Ancient and Oriental Music*, Ed. Rencontre, 1996
- GOLÉA, Antoine** *Muzica din noaptea timpurilor până în zorile noi*, București, Ed. Muzicală, 1987
- GRAF, Peter-Lukas** *Interprétation*, Shott Musik International, Mainz, 1996
- HERMAN, Vasile** *Formă și stil în noua creație muzicală românească*, București, Ed. Muzicală, 1977
- IORGULESCU, Adrian** *Timpul și comunicarea muzicală*, București, Ed. Muzicală, 1991
- JUNG, Carl Gustav** *În lumea arhetipurilor*, București, Ed. Jurnal Literar, 1994
- KERNBACH, Victor** *Miturile esențiale*, București, Ed. Albatros, 1995
- MANOLACHE, Laura** *Monografie Theodor Rogalski*, București, Ed. Muzicală, 2006
- MEYLAN, Raymond** *The Flute*, Ed. Amadeus Press, Portland, Oregon, U.S.A., 1988
- MOZART, Wolfgang Amadeus** *Scrisori vol. I-II*, Ed. Tracus Arte, 2016
- MOYSE, Marcel** *Voice of the Flute*, Amadeus Press, 1994
- NAKAMURA, Hajime** *Orient și Occident: O istorie comparată a ideilor*, Ed.

- Humanitas, 1997
- NEMESCU, Octavian** *Capacitățile semantice ale muzicii*, București, Ed. Muzicală, 1983
- NICULESCU, Ștefan** *Reflecții despre muzică*, București, Ed. Muzicală, 1980;
Simpozion Anatol Vieru 1999, ed. Îngrijită de **Valentina Sandu-Dediu, Patricia Firca, Ștefan Firca**, București, Ed. Muzicală, 2001
- PALMER, Martin** *Elemente de Daoism*, RAO International Publishing Company S.A., 1995
- PETRESCU, Sorin** *Ce se aude și ce nu se aude*, Brumar, 2014
- QUANTZ, Johann Joachim** *On Playing the Flute*, Clays LND, 2004
- REICH, Steve** *Writings about Music*, Universal Edition, 1974
- RIEGL, Alois** *Istoria artei ca istorie a stilurilor*, Ed. Meridiane, 1998
- SANDU-DEDIU, Valentina** *Ipostaze stilistice și simbolice ale manierismului în muzică*, București, Ed. Muzicală, 1997
- SANDU-DEDIU, Valentina** *Muzica nouă între modern și postmodern*, București, Ed. Muzicală, 2004
- SANDU-DEDIU, Valentina** *Muzica românească între 1944-2000*, București, Ed. Muzicală, 2002
- SANDU-DEDIU, Valentina / DEDIU, Dan** *Dan Constantinescu: esențe componistice*, Ed. Muzicală, București, 2013
- SANDU-DEDIU, Valentina / GHEORGHITĂ, Nicolae** *Noi Istории ale Muzicilor Românești, Vol. I De la vechi manuscrise până în perioada modernă a muzicii românești*, Ed. Muzicală, București, 2020
- SANDU-DEDIU, Valentina / GHEORGHITĂ, Nicolae** *Noi Istории ale Muzicilor Românești, Vol. II Ideologii, instituții și direcții componistice în muzica românească din secolele XX–XXI*, Ed. Muzicală, București, 2020
- SAVA, Iosif** *Ștefan Niculescu și galaxiile muzicale ale secolului XX*, București, Ed. Muzicală, 1991

- SAVA, Iosif/URSU, Petru** *Istoria muzicii universale în date*, București, Ed. Muzicală, 1983
- SCHOMBERG, Harold** *Viețile marilor compozitori*, Ed. Lider
- STRAVINSKI, Igor** *Poetica Muzicală*, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.P.R., 1967
- ȘTEFĂNESCU, Ioana** *O istorie a muzicii universale*, Ed. Fundației Culturale Române, 1998
- ȘTEFĂNESCU, Ion Bogdan** *Joc de oglinzi-Tehnici și timbralități arhaice în creația modernă pentru flaut*, Ed. Libra, 2004
- ȘTEFĂNESCU, Ion Bogdan** *Vârstele flautului*, Ed. Libra, 2005
- ȘTEFĂNESCU, Ion Bogdan** *Dialoguri în cheie muzicală*, Ed. Muzicală, 2022
- TOFF, Nancy** *The Flute Book*, ed. a II-a, Oxford University Press, 1966
- ȚĂRANU, Cornel** *Elemente de stilistică muzicală, vol. I*, Cluj-Napoca, Conservatorul „Gh. Dima”, 1981
- VANCEA, Zeno** *Creația muzicală românească în secolele XIX-XX*, Ed. Muzicală, 1968, 1978
- VARTOLOMEI, Luminița** *Ghidul cititorului despre muzică*, Ed. Muzicală, 2008
- VARTOLOMEI, Luminița** *Stop cadru în sonor (I)*, Ed. Muzicală, 2001
- VIERU, Anatol** *Cuvinte despre sunete*, Cartea Românească, 1994
- VIERU, Anatol** *O viață dedicată muzicii*, Ed. Universității Naționale de Muzică București, 2008

Dicționare

- BĂRBUCEANU, Valeriu** *Dicționar de instrumente muzicale*, Ed. Teora, 1999
- BUGHICI, Dumitru** *Dicționar de forme și genuri muzicale*, București, Ed. Muzicală, 1978
- CHAVELIER, Jean-** *Dicționar de simboluri*, București, Ed. Artemis, 1994

- Gheerbrant Alai**
COSMA, Viorel *Muzicieni români, Lexicon, București, Ed. Muzicală, 1970*
- COSMA, Viorel** *Muzicieni din România, Lexicon vol. I-III, București, Ed. Muzicală, 1989-2000*
- OLTEA- PĂRĂU, Șerban** *Larousse-Dicționar de mari muzicieni, Ed. Univers Enciclopedic, 2000*
- SAVA, Iosif /**
VARTOLOMEI, Luminița *Dicționar de Muzică, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1979*
- VANCEA, Zeno /**
FIRCA, Gheorghe *Dicționar de termeni muzicali, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1984*

Lucrări de doctorat

- DEDIU, Dan** *Fenomenologia actului componistic. Arhetip, arhetrop și ornament în creația muzicală, Teză de doctorat, București, Universitatea de Muzică, 1995*
- FĂRCĂȘEL, Călin** *Muzica pentru flaut fără acompaniament în creația contemporană românească, Teză de doctorat, Iași, Universitatea Națională de Arte „George Enescu”, 2011*
- GUSAROVA, Anastasia** *Flautul în muzica instrumentală de cameră a compozitorilor din Republica Moldova în a doua jumătate a secolului XX – începutul secolului XXI, Teză de doctorat, Chișinău, Academia De Muzică, Teatru și Arte Plastice, 2018*
- ILOVAN, Raluca-Adina** *Abordări stilistico-interpretative și didactice ale creației romantice de virtuozitate pentru flaut, Teză de doctorat, Cluj-Napoca, Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima”, 2013*
- JIPA, Diana-Elena** *Violonistica franco-belgiană prin Prisma repertoriului de sonate pentru Vioară și pian de la finalul secolului XIX-începutul secolului XX, Teză de doctorat, București, Universitatea de Muzică, 2020*
- OPRIȚOIU, Virgil-** *Aspecte stilistice și interpretative în unele creații pentru flaut*

Cătălin

din muzica românească în a doua jumătate a sec. XX.
Interpretarea – Act creator, Teză de doctorat, București,
Universitatea de Muzică, 2009

Bibliografie web

<https://www.academia.edu/>

<https://revistacultura.ro/>

<https://web.archive.org/web/20091011055652/www.filarmonicabanatul.ro/ro/organigrama.html> accesat 10.12.2021

<http://www.filarmonicabanatul.ro/index.php/solisti/15-sorin-petrescu> accesat 10.12.2021

<https://www.fge.org.ro/dirijori-fge/ionut-bogdan-stefanescu/> accesat 10.12.2021

https://ro.wikipedia.org/wiki/Tiberiu_Soare accesat 10.12.2021

<https://www.flutexpansions.com/aeolian-colored-air> , accesat 30.05.2022

<https://www.flutexpansions.com/key-clicks> accesat 15.10.2022

<http://cristianlolea.com/romanian/muzica-contemporana/> (accesat 19.09.2022)

Audiții

Stan Golestan

Sonatina pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=ab7CAm3UlsY&ab_channel=IonBogdanStefanescu

Constantin Silvestri

Sonata pentru flaut și pian op. 43
nr. 2

https://www.youtube.com/watch?v=nJRdzcGkw3M&ab_channel=IonBogdanStefanescu

Sigismund Toduță

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=RAILPGkIptg&ab_channel=IonBogdanStefanescu

Tudor Ciortea

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=uw-qwoBvYRI&ab_channel=IonBogdanStefanescu

- Cornel Țăranu**
Sonata pentru flaut și pian
https://www.youtube.com/watch?v=pdhj1N4ybGs&ab_channel=IonBogdanStefanescu
- Sigismund Toduță**
Sonata pentru flaut și pian nr. 2
https://www.youtube.com/watch?v=svLYSctRvD4&ab_channel=ThorstenGubatz
- Carmen Petra Basacopol**
Piccola Sonata
https://www.youtube.com/watch?v=_N19-YbjM7E&ab_channel=IonBogdanStefanescu
- Sorin Lerescu**
Sonata pentru flaut și pian op.9
https://www.youtube.com/watch?v=3zYXZ37YN-U&ab_channel=sonant100
- Cristian Lolea**
Sonata pentru flaut și pian
https://www.youtube.com/watch?v=yWp-27CnHal&ab_channel=MateiIoachimescu
https://www.youtube.com/watch?v=2q7vDF69UvA&ab_channel=IonBogdanStefanescu
- Gabriel Pierné**
Sonata pentru flaut și pian
https://www.youtube.com/watch?v=EjZkdeO7DGY&ab_channel=MasterMusicians
- Charles Koechlin**
Sonata pentru flaut și pian
https://www.youtube.com/watch?v=5gb4EADs2RM&ab_channel=ClavesRecords
- Philippe Gaubert**
Sonata nr. 1 pentru flaut și pian
https://www.youtube.com/watch?v=lQ4Pv8irHa4&ab_channel=PanHarmonia
- Sigfried Karg-Elert**
Sonata pentru flaut și pian
https://www.youtube.com/watch?v=WCEwOsJP9UE&ab_channel=mariannajuliazolnacz
- Darius Milhaud**
Sonatina pentru flaut și pian
https://www.youtube.com/watch?v=L-iON0rmi1w&ab_channel=ClassicWorldofFlute
- Philippe Gaubert**
Sonata nr. 2 pentru flaut și pian
https://www.youtube.com/watch?v=gZXS0v23VEg&ab_channel=Pei-SanChiu

Paul Juon

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=7Rx9kiY100w&ab_channel=BartjeBartmans

Willem Pijper

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=IQoyDX67z40&ab_channel=olla-vogala

Erwin Schulhoff

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=TXhssLbkHoo&ab_channel=invertedninthchord

Philippe Gaubert

Sonata nr. 3 pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=mVXVTknN6-E&ab_channel=GeorgeN.Gianopoulos%2Ccomposer

Paul Hindemith

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=sHo5CMqNEDU&ab_channel=PRohFullscoremusic

Frank Martin

Sonata da chiesa

https://www.youtube.com/watch?v=bWHApYk7S20&ab_channel=JonathanBrahms

Leo Smit

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=ZvX4K8Ki0no&ab_channel=DutchComposers

Henri Dutilleux

Sonatina pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=3BTLp-atekY&ab_channel=PRohFullscoremusic

Serghei Prokofiev

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=e1EX51ctiyI&t=798s&ab_channel=StefanoFluteChannel

Bohuslav Martinu

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=uq4wN39Mhsw&ab_channel=zbornajster

Pierre Sancan

Sonatina pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=rtE-8ujiYSE&ab_channel=thenameisgsarci

Pierre Boulez

Sonatine pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=hjUTJDO-2uk&ab_channel=JorgeL.Santos

Francis Poulenc

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=2T0Zv7rPPfo&ab_channel=KlassiKMusikHITS

Jindřich Feld

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=fYgbz35s23U&ab_channel=CarloJans

Edison Denisov

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=WYg-s8zAX_o&ab_channel=Noctuelle

Andre Jolivet

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=zsXyvv0wyo4&ab_channel=GeorgeN.Gianopoulos%2Ccomposer

Peter Mieg

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=q4Cx1YCPwsE&ab_channel=HelenaSchulthess

Otar Taktakishvili

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=22fHHY55Ggg&ab_channel=ClavesRecords

Malcolm Arnold

Sonata pentru flaut și pian op. 121

https://www.youtube.com/watch?v=sa5xeu9LKd0&ab_channel=JamesGalway-Topic

https://www.youtube.com/watch?v=ePCxGxtiEvs&ab_channel=JamesGalway-Topic

https://www.youtube.com/watch?v=RPKsTgqFYi8&ab_channel=JamesGalway-Topic

Flint Juventino Beppe

Sonata pentru flaut și pian nr. 1 op.

https://www.youtube.com/watch?v=QjkcQoLI6Q8&ab_channel=Symbiophonic

Daniel Schnyder

Sonata pentru flaut și pian

https://www.youtube.com/watch?v=Jw2qKISKgyI&ab_channel=JiroYoshioka%2Cflutist

Partituri

CIORTEA, Tudor

Sonata pentru flaut și pian, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1962

CONSTANTINESCU, Dan

Sonata pentru flaut și pian, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1967

GOLESTAN, Stan

Sonatina pentru flaut și pian, partitura, needitată, fondul personal al compozitorului.

LOLEA, Cristian

Sonata pentru flaut și pian, partitura, needitată, fondul personal al compozitorului.

LERESCU, Sorin

Sonata pentru flaut și pian op.9, București, 1978

PETRA-BASACOPOL, Carmen

Piccola Sonata, partitura, needitată, fondul personal al compozitorului.

POP, Adrian

Aana pentru flaut și pian, Editura Muzicală Grafoart, București, 2019

SILVESTRI, Constantin

Sonata pentru flaut și pian, Editura Muzicală Grafoart, București 2018

TODUȚĂ, Sigismund

Sonata pentru flaut și pian, Editura de Stat pentru Literatură și Artă

TODUȚĂ, Sigismund

Sonata pentru flaut și pian, Editura Muzicală a Uniunii
Compozitorilor și Muzicologilor din România, București,
1994

ȚĂRANU, Cornel

Sonata pentru flaut și pian, Editura Muzicală a Uniunii
Compozitorilor și Muzicologilor din România, București,
1963

ȚĂRANU, Cornel

Sonata Goldberg, Editura Media Musica, Cluj-Napoca,
2023

Anexă

DVD cu toate cele patru lucrări listate pe track-uri:

1. Stan Golestan, *Sonatina pentru flaut și pian*
Interpretează: Lorena Palade-flaut
Gabriela Antoneac-pian
2. Constantin Silvestri, *Sonata pentru flaut și pian*
Interpretează: Lorena Palade-flaut
Cătălin Răducanu-pian
3. Sigismund Toduță, *Sonata pentru flaut și pian*
Interpretează: Lorena Palade-flaut
Adela Lorincz-pian
4. Carmen Petra-Basacopol, *Piccola Sonata*
Interpretează: Lorena Palade-flaut
Daniela Deaconescu-pian